

**Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
2020/2021 навчальний рік
9 клас**

I. Оберіть один правильний варіант відповіді.

- 1. Тимчасовий союз суверенних держав, що об'єдналися для досягнення спільних цілей, – це:**
 - а) федерація;
 - б) співдружність;
 - в) міжнародна організація;
 - г) конфедерація.
- 2. Коло осіб, на яких поширюється дія правової норми, визначається в:**
 - а) гіпотезі;
 - б) диспозиції;
 - в) санкції;
 - г) не визначається взагалі.
- 3. Предметом правового регулювання є:**
 - а) суспільні відносини;
 - б) норми права;
 - в) система права;
 - г) фізичні та юридичні особи.
- 4. Вина, мета і мотив — ознаки якого елемента складу правопорушення перераховані?**
 - а) об'єкт;
 - б) суб'єкт;
 - в) об'єктивна сторона;
 - г) суб'єктивна сторона.
- 5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини призначається на посаду Верховною Радою України строком на:**
 - а) 3 роки;
 - б) 4 роки;
 - в) 5 років;
 - г) 6 років.
- 6. Церемонія вступу на пост глави держави називається:**
 - а) контрасигнацією;
 - б) інавгурацією;
 - в) конфірмацією;
 - г) промультгацією.
- 7. Який орган вправі застосувати до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру?**
 - а) орган дізнання;
 - б) орган слідства;
 - в) органи внутрішніх справ;
 - г) суд.
- 8. Громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, – це:**
 - а) постраждалий;
 - б) біженець;
 - в) особа, що потребує додаткового захисту;
 - г) внутрішньо переміщена особа.
- 9. Підставою, що виключає юридичну відповідальність, є:**

- а) стан глибокого алкогольного сп'яніння;
- б) казус (випадок);
- в) стан сильного душевного хвилювання;
- г) стан вагітності.

10. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою:

- а) кримінальну відповідальність;
- б) адміністративну відповідальність;
- в) дисциплінарну відповідальність;
- г) матеріальну відповідальність.

10 балів

II. Додайте пропущене до наведених нижче витягів із Конституції України.

1. Народне волевиявлення здійснюється через _____, _____ та інші форми _____.
2. Кабінет Міністрів України відповідальний перед _____ і _____, підконтрольний і підзвітний _____.
3. Ніхто не зобов'язаний виконувати явно _____ чи _____.

5 балів

III. Дайте визначення поняттям.

1. Джерела права.
2. Юридичні факти.
3. Біженець.

6 балів

IV. Порівняйте поняття, зазначивши спільні та відмінні ознаки.

1. «Правова держава» і «соціальна держава».
2. «Депутатський запит» і «депутатське звернення».

8 балів

V. Назвіть структурні елементи правовідносин і схарактеризуйте їх.

9 балів

VI. Проаналізуйте ситуацію та дайте відповіді на запитання.

У Конституційному Суді України громадянинowi Кириленку було відмовлено у прийнятті та реєстрації конституційної скарги, у якій він просив здійснити офіційне тлумачення деяких положень Конституції України.

1. Чи були порушені права Кириленка? Відповідь обґрунтуйте.
2. Дайте визначення поняття «конституційна скарга».
3. Назвіть підставу й умову подання конституційної скарги.
4. Назвіть суб'єктів права на конституційну скаргу.

8 балів

VII. Проаналізуйте ситуацію та дайте відповіді на запитання.

Від сильного пориву вітру 14-річна Марія не втрималася на ногах на зледенілому тротуарі, хоча йшла дуже обережно. Падаючи, вона зачепила перехожого, який теж не утримав рівновагу і зламав руку.

1. Чи підлягає Марія юридичній відповідальності? Відповідь обґрунтуйте.
2. Дайте визначення поняття «юридична відповідальність».
3. Назвіть види юридичної відповідальності.
4. Що є підставами юридичної відповідальності?

11 балів

**Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської
олімпіади з правознавства
2020/2021 навчальний рік
10 клас**

I. Оберіть один правильний варіант відповіді.

1. Життєві обставини, з якими норми права пов'язують виникнення, зміну або припинення правових відносин, це:

- а) юридичні факти;
- б) юридичні підстави;
- в) юридичні обставини;
- г) джерела права.

2. Контроль за дотриманням вимог щодо фінансування передвиборної агітації кандидатів на пост Президента України здійснює:

- а) Генеральна Прокуратура України;
- б) Національне агентство з питань запобігання корупції;
- в) Національна Поліція України;
- г) Центральна Виборча Комісія.

3. У складі Верховного Суду діють:

- а) Касаційна палата адміністративного суду;
- б) Касаційний кримінальний суд;
- в) Вищий адміністративний суд України;
- г) Вищий спеціалізований цивільний суд.

4. Майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на правах:

- а) домовленості між подружжям;
- б) контракту між подружжям;
- в) спільної дольової власності;
- г) спільної сумісної власності.

5. Адміністративне стягнення може бути накладено на правопорушника:

- а) не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення;
- б) не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення;
- в) не пізніше як через чотири місяці з дня вчинення правопорушення;
- г) не пізніше як через п'ять місяців з дня вчинення правопорушення.

6. Обвинуваченим (підсудним) є особа:

- а) обвинувальний акт щодо якої затверджений прокурором;
- б) обвинувальний акт щодо якої переданий до суду;
- в) обвинувальний акт щодо якої складений слідчим;
- г) обвинувальний акт щодо якої погоджений з адвокатом.

7. Визначте, який елемент є зайвим у пропонованій групі понять:

- а) догана;
- б) штраф;
- в) громадські роботи;
- г) виправні роботи.

8. У випадку, коли батьки проживають окремо, місце проживання дитини визначається нею, якщо вона досягла:

- а) 10 років;
- б) 12 років;
- в) 14 років;

г) 16 років.

9. Поширеними інструментами електронної демократії, що застосовуються сьогодні в Україні як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні, є:

- а) електронні книги заяв та пропозицій;
- б) електронний розрахунок по комунальних платіжках;
- в) електронні петиції;
- г) електронні кабінети платників податків.

10. За вчинення булінгу (цькування) учасників освітнього процесу, тобто дій, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, підлягає відповідальності:

- а) учасник(член групи) булінгу в малолітньому віці;
- б) учасник(член групи) булінгу в неповнолітньому віці;
- в) учасник освітнього процесу, що заподіяв чи міг заподіяти шкоду психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;
- г) шкільний учитель, що не повідомив про випадок булінгу (цькування) учасника освітнього процесу.

10 балів

II. Дайте визначення понять.

- 1. Внутрішньо переміщена особа.
- 2. Презумпція невинуватості.
- 3. Необхідна оборона.

6 балів

III. Додайте пропущене до наведених нижче витягів із Конституції та законів України.

- 1. Цивільну дієздатність має фізична особа, яка усвідомлює _____ та може _____.
- 2. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних _____, а також на _____.
- 3. Вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є _____ і відбуваються на основі _____, _____ і _____ виборчого права шляхом _____.

7 балів

IV. Порівняйте поняття, зазначивши спільні та відмінні ознаки.

- 1. «Адміністративне правопорушення» і «цивільне правопорушення».
- 2. «Злочин невеликої тяжкості» і «злочин середньої тяжкості».

8 балів

V. Назвіть покоління прав людини та схарактеризуйте їх.

8 балів

VI. Проаналізуйте ситуацію.

Руденко та його дружина мали трьох дітей – Олександра (14 років), Марію (10 років) і Остапа (7 років). Коли вони вирішили розірвати шлюб і жити окремо, виникло питання, як визначатиметься місце проживання їхніх дітей.

1. Проконсультуйте подружжя.

2. Чи повинна під час вирішення питання про визначення місця проживання дітей враховуватися їхня думка?

10 балів

VII. Проаналізуйте ситуацію.

Студент Іван запізнювався на тренування. Він згадав, що його сусідові, 16-річному Василю, батьки подарували мотоцикл, і той зареєстрував цей транспортний засіб, а також отримав посвідчення водія. Іван попросив Василя терміново відвезти його до спортивної зали. Під час

подорожі він умовив останнього перевищити дозволену швидкість. Не впоравшись із керуванням, Василь заподіяв пішоходові тілесне ушкодження середньої тяжкості.

1. Кваліфікуйте дії Василя.

2. Чи є згадані хлопці співучасниками злочину?

3. Уявіть, що Василь не порушив безпеки дорожнього руху, а пішохід отримав зазначене ушкодження через власну необережність. Незважаючи на це, він вирішив подати позов до батьків Василя щодо відшкодування заподіяної йому шкоди. Проконсультуйте пішохода з приводу правової обґрунтованості його наміру.

16 балів

**Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
2020/2021 навчальний рік
11 клас**

I. Оберіть один правильний варіант відповіді.

1. Назвіть історичний тип держави, у якому відбулося остаточне утвердження «писаних» законів:

- а) рабовласницький;
- б) феодалний;
- в) буржуазний;
- г) сучасний.

2. Назвіть принцип права, що являє собою зважене вирішення питання регулювання правових відносин із урахуванням прав усіх учасників:

- а) пропорційності;
- б) правової визначеності;
- в) розумності;
- г) добросовісності.

3. Оберіть пропущене слово: «Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і _____ і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства»:

- а) совістю;
- б) справедливістю;
- в) переконаннями;
- г) поглядами.

4. Назвіть конституційне повноваження, що НЕ належить Президенту України:

- а) призначає позачергові вибори до Верховної Ради України;
- б) призначає на посади половину складу Ради Національного банку України;
- в) призначає на посади половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;
- г) призначає на посаду Голову Національного банку України.

5. За загальним правилом, конституційна скарга вважається прийнятою, якщо від дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України, сплинуло не більше _____ місяців:

- а) двох;
- б) трьох;
- в) шести;
- г) дев'яти.

6. Оберіть із нижче названого покарання, що може бути призначене як у якості основного, так і в якості додаткового покарання:

- а) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
- б) громадські роботи;
- в) конфіскація майна;
- г) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

7. Оберіть із переліченого цивільно-правовий договір, що може бути укладений між опікуном і підопічним:

- а) договір позики;
- б) договір оренди;

- в) договір позички;
- г) договір довічного утримання.

8. Яка тривалість робочого часу на тиждень для працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці?

- а) не більш як 24 години;
- б) не більше як 28 годин;
- в) не більше як 36 годин;
- г) не більше як 38 годин.

9. Визначте осіб, які можуть у разі виконання певної умови перебувати в шлюбі:

- а) рідна тітка та племінник;
- б) неповнолітні брат і сестра;
- в) усиновлювач і усиновлена ним дитина;
- г) двоюрідні брат і сестра.

10. Яка умова прийняття на роботу осіб віком від 14 до 15 років?

- а) якщо сукупний прибуток сім'ї складає менше 10 неоподаткованих мінімумів;
- б) якщо особа є сиротою;
- в) за згодою одного з батьків;
- г) особливих умов не встановлено.

10 балів

II. Дайте визначення понять.

1. Дитина.
2. Право власності.
3. Судовий прецедент.

6 балів

III. Додайте пропущене до наведених нижче витягів із Конституції України.

1. Усі сумніви щодо доведеності _____ особи тлумачаться на її _____.
2. Кожен має право на працю, що включає можливість _____ собі на _____ працюю, яку він _____ або на яку _____.
3. Особа вважається невинуватою у _____ і не може бути підданою _____, доки її _____ не буде доведено в _____ порядку і встановлено _____ суду.

8 балів

IV. Порівняйте поняття, зазначивши спільні та відмінні ознаки.

1. «Громадські роботи» і «виправні роботи».
2. «Колективний договір» і «трудовий договір».
3. «Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи» та «визнання фізичної особи недієздатною».

12 балів

V. Назвіть принципи законодавства України про громадянство.

14 балів

VI. Проаналізуйте ситуацію.

16-річний Федір пізно ввечері вийшов на вулицю. Зустрівши самотню жінку, він дістав із кишені іграшковий пістолет, що дуже схожий на справжній, і вимагав віддати йому гроші. Однак потерпіла не розгубилася, а вибила з рук хлопця пістолет і втекла.

Кваліфікуйте дії Федора.

12 балів

VII. Проаналізуйте ситуацію.

16-річний Артем працював помічником кухаря в ресторані. Після святкування дня народження він прийшов на роботу в стані алкогольного сп'яніння. Виконуючи свої обов'язки, Артем через неуважність зіпсував продукти на суму 10 тисяч гривень. Власник ресторану вимагав

від нього компенсувати шкоду в повному обсязі. Артем заявив, що він, як неповнолітній, не може нести повну матеріальну відповідальність. Юнак погодився відшкодувати заподіяну ним шкоду в розмірі свого середнього місячного заробітку 5 тисяч гривень.

1. Назвіть і схарактеризуйте види матеріальної відповідальності за розміром відшкодування працівником збитків.

2. Визначте порядок відшкодування шкоди, пов'язаний із кожним зазначеним Вами видом матеріальної відповідальності.

3. Назвіть строки давності притягнення працівників до матеріальної відповідальності.

4. Дайте правову оцінку аргументам Артема й визначте передбачений законом розмір відшкодування заподіяних ним збитків.

5. Чи можуть батьки Артема бути притягнені до субсидіарної відповідальності для відшкодування зазначених збитків?

15 балів